

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 331)

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında
Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulundu-
ğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve
Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/585)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

10.3.1997

Sayı : B.02.0.KKG/101-1152/972

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.1.1997 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GEREKÇE

5 Haziran 1945 tarih ve 4749 sayılı Kanunla tasdik olunan 7 Aralık 1944 tarihli Şikago Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nda ticarî hakların düzenlenmesi konusunda bir mutabakata ulaşılamamış, bu nedenle ticarî hakların ikili sözleşmeler yoluyla düzenlenmesi gereği doğmuştur. Gerek Türkiye, gerek diğer devletler 11 Şubat 1946'da ABD ile İngiltere arasında imzalanan Bermuda Anlaşmasına dayanarak ikili anlaşmalar tesis etmek yoluna gitmişlerdir. Hükümetimiz, ülkeyimizin coğrafi durumunu ve uluslararası hava servislerinin ülkemizden geçmesinin sağlayacağı çıkarları gözönünde tutarak, aynı zamanda millî sivil havacılığımızı teşvik ve kalkındırmak amacıyla bugüne kadar bir çok ülke ile hava ulaştırma anlaşması imzalamıştır. Türkiye'nin yaptığı bu anlaşmalar Bermuda tipine uygun olup, esas olarak çerçeve anlaşması niteliğindedir ve karşılıklılık esasına dayanmaktadır. Bu meyanda Hükümetimiz ile Ukrayna Cumhuriyeti Hükümeti arasında 27 Kasım 1996 tarihinde Ankara'da bir Hava Taşımacılığı Anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye ile Ukrayna arasında gelişmekte olan ilişkilere katkıda bulunmak gayesiyle imzalanan bu Anlaşma, hava trafiği ile ilgili millî kanun ve nizamlara uyulmak şartı ile iki ülke arasında hava seferlerinin yapılmasını öngörmektedir.

Bu anlaşma iki ülke arasındaki ekonomik, kültürel ve turizm alanlarındaki işbirliğinin daha ileri bir düzeye getirilmesini sağlamak bakımından faydalı bulunmaktadır.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

20.3.1997

Esas No. : 1/585

Karar No. : 32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca 13.3.1997 tarihinde Komisyonumuza tali olarak havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 20.3.1997 tarihli 10 uncu Birleşiminde Dışişleri ve Ulaştırma Bakanlığı temsilcilerinin de katılımı ile incelenip görüldü.

1944 tarihli Şikago Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasında ticarî hakların düzenlenmesi konusunda bir mutabakata varılmadığından ticarî hakların ancak ikili sözleşmeler yoluyla düzenlenmesi gereği doğmuştur. Bunu takiben de 1946'da ABD ile İngiltere, Bermuda'da aralarında ikili Anlaşma tesis etmişlerdir.

Türkiye de Bermuda Anlaşması tipini örnek alarak pek çok ülke ile hava ulaştırma anlaşması imzalamıştır.

Çerçeve anlaşması niteliğinde olan ve karşılıklılık esasına dayanan bu anlaşmalardan biri de Hükümetimiz ile Ukrayna Hükümeti arasında 27 Kasım 1996 tarihinde Ankara'da imzalanan Hava Taşımacılığı Anlaşmasıdır. Bu Anlaşma ile iki ülke arasındaki hava seferlerinin ilgili millî kanun ve nizamlara uyularak yapılması öngörülmektedir.

Komisyonumuz, tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda iki ülke arasındaki ekonomik, kültürel ve turizm alanlarındaki işbirliğini daha ileri bir düzeye getirecek bu Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunduğu dair Kanun Tasarısını müspet mütalaa ederek Tasarı metnini aynen benimsemiştir.

Raporumuz, havalesi gereği Esas Komisyon olan Dışişleri Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>İsmail İlhan Sungurlu</i>	<i>Osman Berberoğlu</i>
Trabzon	Antalya
Sözcü	Kâtip
<i>S. Metin Kalkan</i>	<i>Ahmet Bilgiç</i>
Hatay	Balıkesir
Üye	Üye
<i>Faris Özdemir</i>	<i>Mahmut Sönmez</i>
Batman	Bingöl
Üye	Üye
<i>Sebgetullah Seydaoğlu</i>	<i>Tevhit Karakaya</i>
Diyarbakır	Erzincan

Üye	Üye
<i>Abdulilah Fırat</i>	<i>Yusuf Namoğlu</i>
Erzurum	İstanbul
Üye	Üye
<i>Yusuf Pamuk</i>	<i>Veli Aksoy</i>
İstanbul	İzmir
Üye	Üye
<i>Fikret Ünlü</i>	<i>Ahmet Alkan</i>
Karaman	Konya
Üye	Üye
<i>Zeki Çakıroğlu</i>	<i>Mustafa Dedeoğlu</i>
Muğla	Muğla
Üye	Üye
<i>Sabahattin Yıldız</i>	<i>Nedim İlci</i>
Muş	Muş
Üye	Üye
<i>Mustafa Hasan Öz</i>	<i>Nizamettin Sevgili</i>
Ordu	Siirt
Üye	Üye
<i>Tahsin Irmak</i>	<i>Şahin Ulusoy</i>
Sivas	Tokat
Üye	Üye
<i>Yusuf Bahadır</i>	<i>Tahsin Bora Baycık</i>
Trabzon	Zonguldak

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/585

Karar No. : 87

30.5.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 29 Mayıs 1997 tarihli 14 üncü Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Hava trafiği ile ilgili millî kanun ve nizamlara uyulmak şartı ile, iki ülke arasında hava seferlerinin yapılmasını öngören Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Sedat Alođlu
İstanbul
Kâtip
Cevdet Akçalı
Adana
Üye
Mükadder Başeğmez
İstanbul
Üye
Ercan Karakaş
İstanbul
Üye
Haluk Yıldız
Kastamonu
Üye
Yaşar Canbay
Malatya
Üye
Bayram Fırat Dayanıkl
Tekirdağ

Başkanvekili
Cemal Külahlı
Bursa
Üye
Hikmet Çetin
Gaziantep
Üye
Hüseyin Kansu
İstanbul
Üye
Osman Yumakoğulları
İstanbul
Üye
Abdullah Gencer
Konya
Üye
Teoman Akgür
Sakarya
Üye
Nihan İlgün
Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA
HAVA TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 27 Kasım 1996 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

Prof. Dr. T. Çiller

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

N. K. Zeybek

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. Halit Dağlı

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

DIŐIŐLERİ KOMİSYONU'NUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA
HAVA TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE UKRAYNA HÜKÜMETİ ARASINDA
HAVA TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASI

Bundan böyle işbu metin içinde Âkit Taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ukrayna Hükümetinin her ikisi de 7 Aralık 1944 yılında Şikago'da imzaya açılmış olan Uluslararası Hava Seferleri Transit Anlaşması ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin tarafları olarak ülkeleri arasında ve ötesinde hava seferleri kurmak amacıyla bir Anlaşma yapmak arzusuyla;

AŞAĞIDAKİ MADDELERDE ANLAŞMIŞLARDIR :

MADDE 1

TANIMLAR

1. Bu Anlaşma bakımından, aksine hüküm bulunmadıkça :

a) "Sözleşme" terimi 7 Aralık 1944 yılında Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesini ve her iki Âkit Tarafça kabul edilmiş olan Sözleşmenin 90 ncı maddesine göre çıkarılan Ekler ile 90 ve 94 ncü maddelere göre Sözleşme ve Eklerinde yapılan herhangi bir değişiklik anlamını taşır.

b) Türkiye Cumhuriyeti bakımından, Ulaştırma Bakanı ve bu Bakan tarafından ifa edilen herhangi bir görevi yerine getirmek için yetkilendirilmiş herhangi bir kişi veya organı;

Ukrayna bakımından "havacılık makamları" terimi Ulaştırma Bakanı ve bu Bakan tarafından ifa edilen herhangi bir görevi yerine getirmek için yetkilendirilmiş herhangi bir kişi veya organı.

c) "Tayin edilen havayolu" terimi bu Anlaşmanın 3 ncü maddesine uygun olarak tayin edilmiş ve yetkilendirilmiş bulunan havayolunu ifade eder.

d) "Ülke" veya "Toprak" terimi Sözleşmenin 2 nci maddesinde belirtilmiş olan anlamı haizdir.

e) "Hava Seferleri", "Uluslararası Hava Seferi",

"Havayolu İşletmesi" ve "teknik iniş" terimleri Sözleşmenin 96 ncı maddesinde belirtilmiş anlamları taşır.

f) "Kapasite" terimi aşağıda belirtilen anlamları taşır;

– Uçak ile ilgili olarak, bir uçuş hattının tamamında veya bir kısmında uçağın yolcu, yük ve posta için yararlanılabilen hacmidir.

– Belirtilen bir hava seferiyle ilgili olarak, belli bir zaman zarfında hattın tamamı veya bir kısmında işleyen uçağın bu seferler için kullanılan kapasitesi ile sefer sayısının çarpımıdır.

g) "Trafik" terimi yolcu, bagaj, yük ve posta demektir.

h) "Ücret tarifesi" terimi yolcu, bagaj veya yük (posta hariç) taşınması için alınacak fiyatları ifade eder; bu fiyatlara bu taşıma ile birlikte sağlanacak önemli ek menfaatler ve kişilerin taşınması için bilet satışları veya yük taşınması için buna benzer muamele üzerinden ödenecek komisyonlar da dahildir. Taşıma fiyatı veya komisyon ödenmesine ilişkin uygulamayı düzenleyen şartları da kapsar.

2. İşbu Anlaşmanın EK (ler) i Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

MADDE 2 TRAFİK HAKLARI

1. Her bir Âkit Taraf diğetine, bu Anlaşmanın I. Ekinde belirtilen hatlarda tarifeli Uluslararası Hava Seferleri kurması amacıyla, bu anlaşmada belirtilen hakları tanıır. Bu seferlere ve hatlara bundan böyle sırasıyla “mutabık kalınan seferler” ve “belirtilen hatlar” denecektir. Her bir Âkit Tarafça tayin olunan havayolları, belirtilen bir hatta mutabık kalınan bir seferi işletirken, aşağıdaki haklara sahip olacaklardır.

- a) Diğere Âkit Tarafın ülkesi üzerinden inmeksizin uçmak;
- b) Söz konusu ülke içerisinde teknik iniş yapmak;
- c) Yolcu, yük ve posta şeklindeki uluslararası trafiği bırakmak ve almak amacıyla, söz konusu ülke içerisinde, o hat için bu Anlaşmanın I. Ekinde belirtilen noktalara iniş yapmak.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasındaki hiçbir husus, bir Âkit Tarafın havayolu işletmelerine, diğere Âkit Taraf ülkesinde bu diğere tarafın ülkesindeki bir noktaya ücret veya kira karşılığı taşınmak üzere yolcu, yük ve posta almak hakkını verdiği şeklinde anlaşılabilir.

MADDE 3 İŞLETME YETKİLERİ

1. Her bir Âkit Taraf, diğere Âkit tarafa, belirtilen hatlarda mutabık kalınan seferleri işletmesi amacıyla bir havayolu işletmesini ve/veya işletmelerini tayin ettiğini, yazılı olarak bildirmek hakkına sahip olacaktır.

2. Diğere Âkit Taraf bir tayin bildirimini aldığı anda, bu maddenin 3 üncü ve 4 üncü fıkra hükümlerine tabi olarak, tayin edilen havayolu işletmesine ilgili işletme yetkilerini gecikmeden tanıyacaktır.

3. Âkit Taraflardan birinin yetkili havacılık makamları, öteki Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinden, uluslararası hava seferlerinin işletilmesinde bu makamların normal ve makul şekilde uyguladıkları kanun ve yönetmeliklerde emredilen şartları yerine getirebilecek vasıfları haiz bulunduğu hususunda, kendilerini tatmin etmesini isteyebilir.

4. Âkit Taraflardan herbiri, tayin edilmiş bir havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve etkili kontrolünün bu havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın veya uyruklarının elinde bulunduğu kanaat getirmedikleri hallerde, bu maddenin 2 nci fıkrasında sözü edilen işletme yetkilerini tanımayı reddedebilir, veya bu havayolu işletmesinin bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen haklarının kullanılmasına gerekli gördüğü kayıtları koyabilir.

5. Bir havayolu işletmesi tayin edilip kendisine yetki verildiğinde, bu Anlaşmanın 10 uncu ve 13 üncü madde hükümlerine göre oluşturulan bir ücret ve uçuş tarifesinin ve üzerinde anlaşmaya varılan bir kapasitenin mevcut olması şartıyla, bu seferleri işletmeye herhangi bir tarihte başlayabilir.

6. Mutabık kalınan seferlerde uçak işletilmesi ve yolcu, yük ve posta taşınmasına ilişkin teknik ve ticari konular, yani tarifeler, uçuş sıklığı (frekansı) uçak tipleri Âkit Tarafların havacılık makamlarının onayına sunulacaktır.

MADDE 4 İŞLETME YETKİLERİNİN İPTALİ VE ASKIYA ALINMASI

1. Âkit Taraflardan herbiri, aşağıdaki hallerde, öteki Âkit Tarafça tayin edilen bir havayolu işletmesine verilmiş bulunan işletme yetkisini geri almak veya bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde be-

lirtilen hakların kullanılmasını durdurmak veya bu hakların kullanılmasına gerekli gördüğü kayıtları koymak hakkına sahip olacaktır :

a) O havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin veya fiili kontrolünün havayolunu tayin eden Âkit Tarafın veya uyruklarının elinde bulunduğu dair kanaat getirmemesi, veya

b) O havayolu işletmesinin bu hakları tanıyan Âkit Tarafın kanun ve yönetmeliklerine uymaması, veya

c) Havayolu işletmesinin başka bir şekilde bu Anlaşmada belirtilen şartlara uygun olarak işletme yapmaması,

hallerinde.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ve hakların geri alınması, tatbikatının durdurulması veya kayıtlar konulması hususlarında derhal bir işlem yapılması, kanun ve yönetmeliklerin daha fazla ihlal edilmesinin önlenmesi için şart değilse, böyle bir hak ancak öteki Âkit Tarafın havacılık makamları ile istişareden sonra kullanılacaktır. Bu istişareler, bu yoldaki ihbarın alınmasından itibaren 30 gün içinde yapılacaktır.

MADDE 5

GİRİŞ VE ÇIKIŞ İZİNİ KANUNLARI VE YÖNETMELİKLERİ

1. Bir Âkit Tarafın, uluslararası hava seyrüseferi yapan uçakların ülkeye giriş, kalkış ve çıkışları veya bu uçakların topraklarında kalış süresi içinde işletimi ve seyrüseferi ile ilgili kanunlar ve yönetmelikler, milliyet farkı gözetmeksizin her iki Âkit Tarafın uçaklarına uygulanabilecektir; ve bu kanunlar ve yönetmelikler o tarafın toprakları içindeyken veya ayrılırken yahut girerken böyle bir uçak tarafından uyulmuş olacaktır.

2. Bir Âkit Tarafın, uçakta taşınan yolcu, mürettebat, kargo ve postanın ülkeye kabulü, ülkede kalışı veya ülkeden ayrılışına ilişkin yasa ve yönetmeliklerine, örneğin gümrük giriş çıkışı, göç, pasaport ve sağlık kontrolü ile ilgili yönetmelikleri, o yolcu, mürettebat, kargo ve posta tarafından veya onlar adına o tarafın topraklarına girişte, topraklarından çıkışta ve toprakları içinde iken uyulmuş olacaktır.

3. Tesisleri ve teknik kolaylıkları ve hizmetleri dahil her hava limanının kullanılması ile ilgili ücretler ve diğer harçlar ve hava seyrüsefer tesislerinin, haberleşme tesislerinin ve hizmetlerinin kullanım ücretleri benzer uluslararası hava seferleri yapan başka Devletlerin tayin edilmiş havayolu işletmelerince ödenenlerden daha yüksek tutulmayacaktır.

MADDE 6

GÜMRÜKTEN VE DİĞER RESİMLERDEN VE VERGİLERDEN MUAFİYET

1. Âkit Taraflardan herbirinin tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mutad donatım, akaryakıt ve yağlama yağları ve (yiyecek, içecek ve tütün dahil) uçak levazımatı da, öteki Âkit Taraf Ülkesine varışta, tekrar yurt dışına çıkarılınca kadar uçakta kalmak veya öteki Âkit Taraf Ülkesi üzerindeki uçuşun bir kısmında kullanılmak kaydıyla, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer rüsum ve vergilerden bağışık tutulacaktır.

2. Aşağıdakiler de yapılan hizmetler karşılığı alınacak ücretler hariç aynı rüsum ve vergilerden bağışık tutulacaktır;

a) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, bu taraf yetkili makamlarınca tespit edilen miktarları aşmamak ve öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin uluslararası bir seferinde çalıştırılan uçaklarında kullanılmak üzere uçağa alınan uçak levazımatı;

b) Âkit Taraflardan birinin ülkesine, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesinin uluslararası seferlerinde kullanılan uçakların bakım ve onarımı için sokulan yedek parçalar;

c) Uçağa alındığı Âkit Taraf ülkesi üzerinde yapılacak uçuşun bir kısmında kullanılacak bile olsa, öteki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmesi tarafından uluslararası seferlerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akaryakıt ve yağlama yağları.

Yukarıdaki (a) (b) ve (c) tali fıkralarda sözü edilen maddelerin gümrük nezaret ve kontrolü altında tutulması gerekebilir.

MADDE 7

NORMAL HAVACILIK TEÇHİZATI İLE TÜKETİM MADDELERİNİN DEPOLANMASI

Âkit Taraflardan birinin tayin edilen havayolu şirketinin uçaklarında bulundurulmuş malzeme ve tüketim maddeleri gibi normal olarak uçuşta taşınan teçhizat da öteki Âkit Taraf ülkesinde, ancak o ülkenin gümrük makamlarının müsaadesi ile boşaltılabilir. Böyle bir durumda, bunlar tekrar yurt dışına götürülünceye veya başka bir şekilde gümrük yönetmeliklerine göre elden çıkarılınca kadar sözü edilen yetkili makamların nezaretinde bulundurulabilir.

MADDE 8

DİREKT TRANSİT TRAFİĞİ

Âkit Taraflardan birinin ülkesinden direkt transit geçen ve bu amaç için ayrılmış bulunan havalimanı bölgesinden ayrılmayan yolcu, bagaj ve yükler şiddet, hava korsanlığı ve kontrole tabi uyuşturucu maddelerin kaçırılmasına karşı güvenlik tedbirleri konusu dışında basitleştirilmiş bir kontrolden daha fazlasına tabi tutulmayacaklardır. Direkt transit geçen bagaj ve yükler gümrük vergileri ve diğer harçlardan bağışık tutulacaklardır.

MADDE 9

MALÎ HÜKÜMLER

1. Tayin edilen her havayolu işletmesi, acentası vasıtasıyla veya direkt olarak diğer Âkit Tarafın takdirine göre o ülkede hava taşımacılığı belgesi satış hakkına sahip olacaktır. Bu havayolu şirketleri, bu belgeleri satma hakkına sahip olacak ve herkes bu belgeleri serbestçe satın alabilecektir.

2. Tayin edilen her havayolu şirketi, posta, kargo ve yolcu taşınmasıyla ilgili yapılan harcamalar düşüldükten sonra kalan gelir fazlalığını, resmî döviz kuru üzerinden, talep halinde, çevirme ve ülkesine transfer etme hakkına sahip olacaktır. Âkit Devletler arasındaki ödeme anlaşmasının bu konuda uygun hükümler içermemesi halinde, yukarıda bahsedilen transfer, millî kanunlara ve ilgili kambiyo yönetmeliklerine uygun olarak konvertibl dövizlerle yapılacak ve tayin edilen havayolu işletmelerinden herbirinin öbür Âkit Tarafın ülkesinde herhangi bir konvertibl ve/veya mahallî para birimiyle satış yapma hakkına sahip olacaktır.

MADDE 10

KAPASİTE HÜKÜMLERİ

1. Her iki Âkit Tarafın havayolu işletmelerine, kendi ülkeleri arasında belirtilen hatlarda, mutabık kalınan seferleri işletmeleri için adil ve eşit imkân sağlanacaktır.

2. Mutabık kalınan seferlerin işletilmesinde, her Âkit Tarafın tayin edilen havayolu şirketi, diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolu şirketinin çıkarlarını dikkate alacak, öyle ki aynı hatların tamamı veya bir kısmı üzerinde bu sonuncusunun sağladığı seferleri haksız olarak etkilemiş olmasın.

3. Âkit Tarafların tayin edilmiş havayolu şirketlerinin sağladıkları mutabık kalınan seferler belirtilen hatlar üzerinde halkın taşıma ihtiyaçları ile yakından ilgili olacak ve havayolu şirketlerini tayin etmiş Âkit Devlet ülkesinde başlayan veya oraya yönelik trafiğin mevcut ve makul olarak beklenen taşıma ihtiyaçlarını makul bir yük faktörü ile karşılayacak bir kapasiteyi sağlamak asıl amaçları olacaktır.

4. Her iki Âkit Tarafın tayin edilmiş havayollarının mutabık kalınan seferleri işletmeleri koşulluyla, onlar, belirtilmiş hatlarda yapılacak seferlerin kapasitesi ve sıklığı üzerinde anlaşacaklardır. Sıklık ve kapasite her iki Âkit Tarafın havacılık makamlarının onayına bağlı olacaktır. Bu kapasite, trafik talebine göre her iki Âkit Taraf havacılık makamlarının onayına tâbi olarak zaman zaman ayarlanacaktır.

5. Geçici bir nitelikteki umulmadık yolcu talebini karşılamak için, tayin edilmiş olan havayolları, bu Maddenin hükümlerine rağmen, aralarında yolcu talebini karşılamak için gereken bu tip geçici artışlar hususunda anlaşabilir. Bu tip her kapasite artışı onay için Âkit Tarafların havacılık makamlarına gecikmeksizin bildirilecektir.

6. Âkit Taraflardan birinin tayin edilmiş havayollarının belirtilmiş hat boyunca üçüncü ülkelerdeki noktalarda faaliyet göstermekte olduğu durumlarda, yukarıdaki 3 ve 4 üncü fıkralara uygun olarak belirlenmiş olan kapasitesine ek bir kapasite Âkit Tarafların havacılık makamları arasındaki anlaşmaya bağlı olarak sözkonusu havayolları tarafından uygulanabilir.

MADDE 11 TEMSİL ETME

Her Âkit Taraf diğer Âkit Tarafın, tayin edilmiş havayollarına, mutabık kalınmış seferlerin gerçekleştirilmesi için kendi ülkesine bu tip seferlerin iş hacminin gerektirdiği teknik ve ticarî personeli getirme ve bulundurma hakkını verecektir. Yukarıda bahsi geçen personel, bu Âkit Tarafın ülkesine giriş müsaadesi ve kalma müddeti ile ilgili mevzuatına tabi olacaktır.

MADDE 12 HAVACILIK GÜVENLİĞİ

1. Âkit Taraflar, Uluslararası hukuka göre mevcut hak ve yükümlülüklerine uygun olarak, sivil havacılık güvenliğinin yasadışı müdahalelere karşı korunması amacıyla birbirlerine karşı üstlendikleri yükümlülüğün, bu Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini teyid ederler. Âkit Taraflar, uluslararası hukuka göre mevcut haklarının ve yükümlülüklerinin genel niteliklerini kısıtlamaksızın, özellikle 14 Eylül 1963 tarihli, Uçaklarda İşlenen Suçlar ve Diğer Cürümlerle ilgili Tokyo Sözleşmesi, 16 Aralık 1970 tarihli Uçakların Yasa-Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesine İlişkin Lahey Sözleşmesi, 23 Eylül 1971 tarihli Sivil Havacılık Güvenliğine Karşı İşlenen Suçların Önlenmesine İlişkin Montreal Sözleşmesi hükümlerine uygun hareket edeceklerdir.

2. Âkit Taraflar, sivil uçakların yasa-dışı yollarla ele geçirilmesini önlemek, bu uçakların, yolcularının ve mürettebatının, havaalanlarının ve hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı diğer yasa-dışı eylemleri ve sivil havacılığın güvenliğine ilişkin her türlü tehdidi bertaraf etmek üzere, talep halinde birbirlerine gerekli her türlü yardımda bulunacaklardır.

3. Âkit Taraflar karşılıklı ilişkilerinde, Âkit Taraflara uygulanabilir olduğu ölçüde, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı tarafından Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesine Ek olarak kabul edilen havacılık güvenliği hükümlerine uygun olarak hareket edeceklerdir. Taraflar, kendi tescilindeki uçak işletmecilerinin veya işyeri merkezi ülkelerinde bulunan veya ülkelerinde sürekli mukim olan uçak işletmecilerinin ve ülkelerindeki havaalanı işletmecilerinin sözkonusu havacılık güvenliği hükümlerine uygun hareket etmelerini isteyeceklerdir.

4. Âkit Taraflardan her biri, sözkonusu uçak işletmecilerinin, diğer Âkit Tarafın ülkesine giriş için, bu ülkeden çıkış için veya bu ülkede kalınan süre zarfında diğer Âkit Tarafça, yukarıdaki 3 üncü fıkrada atf yapılan havacılık güvenliği hükümlerine uymalarının istenebileceği hususunda mutabaktır.

5. Âkit Taraflardan her biri, kendi ülkesinde uçakların güvenliğinin sağlanması, yolcuların, mürettebatın el bagajlarının, genel bagajın, kargo ve uçak levazimatının yükleme ve boşaltma öncesinde ve sırasında kontrolü amacıyla yeterli tedbirlerin alınmasını ve etkin şekilde uygulanmasını sağlayacaktır. Âkit Taraflardan her biri, bir tehdidin bertaraf edilmesi amacıyla diğer Âkit Tarafın makul özel güvenlik tedbirleri alınması yolunda yapacağı herhangi bir talebi olumlu şekilde dikkate alacaktır.

6. Sivil uçakların yasa-dışı yollarla ele geçirilmesi olayı veya bu doğrultuda bir tehdidin vuku bulması veya uçaklara, uçak yolcularına ve mürettebatına, havaalanlarına veya hava seyrüsefer tesislerine yönelik diğer yasa-dışı müdahalelerin meydana gelmesi halinde Âkit Taraflar, haberleşmede ve bu tür bir olayın veya olay tehdidinin süratli ve güvenli biçimde sona erdirilmesini amaçlayan diğer uygun tedbirlerin alınmasında kolaylık sağlayarak birbirlerine yardımcı olacaklardır.

7. Bu maddenin havacılık güvenliğine ilişkin hükümlerinin uygulanmasında Âkit Taraflardan biri için sorunlar ortaya çıkması halinde, Âkit Taraflardan her birinin yetkili havacılık makamı diğer Âkit Tarafın yetkili havacılık makamından ivedi istişare talebinde bulunabilecektir.

MADDE 13

TARİFELERİN BELİRLENMESİ

1. Âkit Taraflar havayolu işletmeleri tarafından diğer Âkit Tarafın ülkesine veya ülkesinden yapılacak taşımalar için konulacak ücret tarifeleri, işletme maliyeti, makul bir kâr ve diğer havayolu işletmelerinin tarifeleri gibi tüm ilgili faktörler gözönünde tutularak makul düzeylerde saptanacaktır.

2. İşbu Anlaşmanın 1 inci maddesinde ve işbu maddenin 1 inci fıkasında anılan tarifeler üzerinde, mümkünse hattın tamamı veya bir kısmı üzerinde işletmecilik yapan diğer havayolu şirketlerine danışıldıktan sonra her iki Âkit Tarafın tayin edilmiş havayolu şirketleri arasında anlaşmaya varılacak ve böyle bir anlaşmaya varılması için, mümkün olduğunda, Uluslararası Hava Ulaştırma Birliği'nin (IATA) tarifelerin yapılmasına ilişkin usulleri kullanılacaktır.

3. Bu suretle üzerinde mutabık kalınan ücret tarifeleri, yürürlüğe girmesi teklif edilen tarihten en az altmış (60) gün önce tarafların Sivil Havacılık Makamlarının onayına sunulacaktır. Özel durumlarda bu süre, sözü geçen makamların mutabakatı ile azaltılabilir.

4. Böyle bir onay açıkça verilebilir. Eğer Tarafların Sivil Havacılık Makamlarından hiçbiri, işbu maddenin 3 üncü fıkrâ hükümlerine göre sunulmuş bulunan ücret tarifelerine sunuş tarihinden itibaren otuz (30) gün içinde itirazlarını bildirmezse, ücret tarifeleri tasvip edilmiş telakki olunur. 3 üncü fıkrâ hükümlerine göre sunuş müddetinin kısaltılmış olması halinde, Sivil Havacılık Makamları itiraz müddetinin otuz (30) günden daha az olmasında mutabık kalabilirler.

5. Eğer bir ücret tarifesi üzerinde bu maddenin 2 nci fıkrâ hükümlerine göre anlaşma olmazsa, veya bir taraf Sivil Havacılık Makamlarının diğer taraf Sivil Havacılık Makamlarına 2 nci fıkrâ hükümlerine göre üzerinde anlaşılmış bulunan bir tarifeye itirazını beyan etmesi halinde, iki taraf Sivil Havacılık Makamları ücret tarifesini karşılıklı anlaşma ile tespit etmeye çalışacaklardır.

6. Eğer Sivil Havacılık makamları bu maddenin 3 üncü fıkrâ hükümlerine göre kendilerine sunulmuş ücret tarifeleri üzerinde veya 5 inci fıkrâ hükümlerine göre herhangi bir ücret tarifesinin tespiti üzerinde anlaşamazlar ise, anlaşmazlık bu Anlaşmanın 19 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde hal şekline bağlanacaktır.

7. Bu madde hükümlerine göre tespit edilmiş bir ücret tarifesi, yenisi yapılmaya kadar yürürlükte kalacaktır. Yine de, bir ücret tarifesi bu fıkrâ hükümlerine göre, sona eriş tarihinden itibaren oniki (12) ay'dan fazla temdit edilemeyecektir.

MADDE 14

BİLGİ VE İSTATİSTİK

Herhangi bir Âkit tarafın havacılık makamları diğer Âkit Tarafın havacılık makamlarına, birinci Âkit Tarafın tayin edilmiş havayolları işletmelerince mutabık kalınan seferlerde sağlanan kapasitenin gözden geçirilmesi için, makul olarak gerekli görülebilecek periyodik yahut diğer istatistikî raporları, talepleri üzerine temin edeceklerdir. Bu raporlar bu havayollarının mutabık kalınan seferlerde taşımış oldukları yolcu ve yük miktarını ve bu yolcu ve yük trafiğinin başlangıç ve varış noktalarını belirlemek için gerekli tüm bilgileri içerecektir.

MADDE 15

İSTİŞARE

1. Yakın bir işbirliği ruhu içerisinde, Âkit Tarafların havacılık makamları bu Anlaşma ve Ek (ler) i hükümlerinin uygulanmasını ve bunlara tatmin edici uyum sağlamak amacıyla zaman zaman birbirlerine danışacaklardır.

MADDE 16

DEĞİŞİKLİKLER

1. Eğer Âkit Taraflardan herhangi birisi bu Anlaşmanın herhangi bir maddesinin değiştirilmesini arzuya şayan bulursa, diğer Âkit Tarafla istişarede bulunmak isteyebilir. Yetkili Havacılık makamları arasında ve müzakere veya yazışma yolu ile yapılabilecek olan böyle bir istişare, talep tarihinden itibaren altmış (60) günlük süre içerisinde başlayacaktır. Bu suretle mutabakata varılmış değişiklikler diplomatik nota teatisi ile teyit edildiği zaman yürürlüğe girecektir.

2. Anlaşma Ek (ler) inde yapılacak değişiklikler Âkit Tarafların havacılık makamlarının kendi aralarında doğrudan doğruya mutabakata varmalarıyla gerçekleştirilebilir.

MADDE 17

ÇOK TARAFLI ANLAŞMALARLA UYMA

Bu Anlaşma ve Ek (ler) i Âkit Taraflar için bağlayıcı olabilecek herhangi bir çok taraflı Uluslararası Sözleşmeye uyabilecek şekilde değiştirilecektir.

MADDE 18

SONA ERME

Âkit Taraflardan her biri, bu Anlaşmaya son vermek kararında olduğunu her zaman öteki Âkit Tarafa ihbar edebilir; bu ihbar aynı zamanda Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatına da ulaştırılacaktır. Bu durumda, sonverme ihbarnameleri karşılıklı mutabakatla bu süre bitiminden önce geri alınmış, bulunmadıkça,

Anlaşma ihbarnamesinin öteki Âkit Tarafça alınış tarihinden sonraki oniki (12) ay içinde sona erecektir. Öteki Âkit Tarafça ihbarnamesinin alındığı teyid edilmezse, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının ihbarnamesi aldığı tarihten ondört (14) gün sonra alınmış sayılacaktır.

MADDE 19

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Âkit Taraflar arasında bu Anlaşma ve Ek (ler) inin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlık çıkarsa, Âkit Taraflar bu uyuşmazlığı önce kendi aralarında müzakere yoluyla halletmeye çalışacaklardır.

2. Âkit Taraflar, müzakere yoluyla bir anlaşmaya varamadıkları takdirde, uyuşmazlığı karara

bağlanması için bir şahıs veya teşekküle verme veya Âkit Tarafların her birinin tayin edeceği birer hakem ve böylece seçilen iki hakemin tayin edeceği bir üçüncü hakemden kurulu 3 kişilik bir hakem heyetine sunma hususunda mutabık kalabilirler. Âkit Taraflardan her biri, taraflardan birinin ötekinden uyuşmazlığın tahkimini isteyen bir ihbarı diplomatik yoldan aldığı tarihten itibaren altmış (60) gün içinde bir hakem tayin edecek ve üçüncü hakem de bundan sonraki altmış (60) günlük bir süre içinde seçilecektir. Âkit Taraflardan herhangi biri verilen süre içerisinde bir hakem tayin edemezse veya üçüncü hakem belirtilen süre içinde seçilmezse Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı Başkanından durumun gereğine göre, bir veya daha fazla hakemi tayin etmesini Âkit Taraflardan herhangi biri isteyebilir. Bu durumda üçüncü hakem üçüncü bir devletin uyruğu olacak ve hakem heyetinin başkanlığını yapacaktır.

3. Âkit Taraflar, bu maddenin 2 nci fıkrasına göre verilecek herhangi bir karara uymayı taahhüt ederler.

4. Eğer Âkit Taraflardan herhangi birisi, yahut herbir Âkit Tarafca tayin edilmiş olan havayolları bu maddenin 2 nci fıkrasına göre alınmış karara uymazsa ve uymadığı sürece, diğer Âkit Taraf kusurlu olan Âkit Tarafa bu Anlaşmaya göre vermiş olduğu hak veya ayrıcalıkları sınırlayabilir, askıya alabilir veya iptal edebilir.

5. Herbir Âkit Taraf tayin etmiş olduğu hakemin giderlerini karşılayacaktır. Hakem Heyetinin geriye kalan masrafları Âkit Taraflarca eşit olarak paylaşılacaktır.

MADDE 20

BAŞLIKLAR

Madde başlıkları bu Anlaşmaya sadece müracaat ve kolaylık amacıyla konulmuştur ve hiçbir surette bu Anlaşmanın amaç ve kapsamının sınırını çizmez, kısıtlamaz veya tarif etmez.

MADDE 21

TESCİL

Bu Anlaşma, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı nezdinde tescil ettirilecektir.

MADDE 22

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, her Âkit Tarafın Anayasal hükümlerinin ifasından sonra, bu mealdeki diplomatik Notalarının teati edildikleri tarihte yürürlüğe girecektir.

Yukarıdakileri tasdiklen aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetleri tarafından usulünce yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

Ankara'da 1996 yılı Kasım ayının 27 nci gününde, iki nüsha olarak

Türkçe, Ukraynaca ve İngilizce dilleri üzerinden düzenlenmiş olup, bütün metinler eşit doğruluktadır. Uyuşmazlık halinde İngilizce metin muteber olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

Ömer BARUTÇU

Ulaştırma Bakanı

UKRAYNA

HÜKÜMETİ ADINA

Ivan P. DANKEVYCH

Ulaştırma Bakanı

EK.

HAT CETVELİ

Bölüm 1.

Türkiye Cumhuriyetinin tayin ettiği havayolu işletmesi veya işletmeleri tarafından işletilecek hatlar :

Türkiye'deki noktalar – ara noktalar – Ukrayna'daki noktalar – ileri noktalar.

NOTLAR

1. Seferin Türkiye'de başlaması ve bitmesi şartı ile ara noktalar veya ileri noktalar herhangi bir uçuşta sefer dışı bırakılabilir.

2. Âkit Tarafların havacılık otoritelerinin zaman zaman üzerinde anlaşabileceklerinin dışında Ukrayna toprağına indirilmek üzere bir ara noktadan veya ileri bir noktada indirilmek üzere Ukrayna toprağından ve bunların tersi olmak üzere, hiçbir trafik alınamaz. Bu kısıtlama her türlü duraklamalı trafik için de geçerlidir.

Bölüm 2.

Ukrayna Hükümetinin tayin ettiği havayolu işletmesi veya işletmeleri tarafından işletilecek hatlar :

Ukrayna'daki noktalar -ara noktalar – Türkiye'deki noktalar – ileri noktalar.

NOTLAR

1. Seferin Ukrayna'da başlaması ve bitmesi şartı ile ara noktalar veya ileri noktalar herhangi bir uçuşta sefer dışı bırakabilir.

2. Âkit Tarafların havacılık otoritelerinin zaman zaman üzerinde anlaşabileceklerinin dışında Türkiye toprağına indirilmek üzere bir ara noktadan veya ileri bir noktada indirilmek üzere Türkiye toprağından ve bunların tersi olmak üzere, hiçbir trafik alınamaz. Bu kısıtlama her türlü duraklamalı trafik için de geçerlidir.

